

Мацьопа Христина Миколаївна

Київський національний університет імені Тараса Шевченка (Київ, Україна)

<https://orcid.org/0009-0000-9924-8441>

e-mail: knikalaeva@gmail.com

ІНТЕРНЕТ-ТЕХНОЛОГІЇ ЯК ПОЛІТИЧНИЙ ЗАСІБВПЛИВУ НА ФОРМУВАННЯ ГРОМАДСЬКОЇ ДУМКИ (НА ПРИКЛАДІ ФРН)

Резюме

Інформація є невід'ємною складовою сучасного суспільства, темпи розвитку якого прискорюються та ведуть до збільшення інформаційних потреб людства. У свою чергу, новітні інформаційні технології сприяють формуванню нового, демократичного стилю суспільних відносин, базованому на діалозі політичних сил та громадянського суспільства, у площині чого Інтернет-технології займають передові позиції і разом з цим доповнюють інструментальний арсенал політичних технологій, зокрема, і з такого передового питання, як формування суспільної думки. Зазначено, що на сучасному етапі співтовариство все більше уваги приділяє розвитку демократії та громадянського суспільства, що сприяє зростанню ваги громадської думки у модусі зв'язку «влада-громадяни».

Проаналізовано місце і роль досліджуваного феномену в інформаційно-комунікативній інфраструктурі нової суспільної формації, сформованої умовами прискорення темпів розвитку інформатизації та комунікації. Охарактеризовано широкий спектр прогресивних можливостей мережевих технологій ефективного засобу політичних технологій у забезпеченні досягнення цілей у сфері політики. Водночас зауважено про негативні аспекти використання цифрових інструментів, пов'язаних із реалізацією за їхній рахунок деструктивних мотивів у формі маніпулювання, інформаційних мережевих війн та інших руйнівних операцій, відповідно до способів і форм оперування ними в межах практики певних країн, соціальних груп та окремих представників.

Розглянуто специфіку використання Інтернет-технологій у процесах формування громадської думки на основі практичного досвіду ФРН із

зазначеної проблематики. Простежено на прикладі показової практики обраної держави, що у країнах із розвинутою демократією існує зв'язок між політичними подіями в країні та громадською думкою, що, у свою чергу, зумовлює підвищення значимості двостороннього зв'язку влади і громадян у політичній сфері та його впливу на політичні процеси.

Ключові слова: влада, суспільство, громадська думка, комунікація, взаємодія, демократія, Інтернет, Інтернет-технології, кібервійна, соціальні мережі, фейк-ньюз, дезінформація, маніпулювання.

Вступ

Інформація є невід'ємною складовою сучасного суспільства, темпи розвитку якого прискорюються та ведуть до збільшення інформаційних потреб людства. Глобальна інформатизація економіки, політики, культури, оборони, науки, освіти та інших сфер людської діяльності формує інформаційне суспільство. У таких умовах інформаційні технології та створювані на їх основі інформаційні системи стають важливим інструментом для вирішення поставлених завдань, задоволення інформаційних потреб.

Новітні інформаційні технології сприяють формуванню нового, демократичного стилю суспільних відносин, базованому на діалозі політичних сил та громадянського суспільства, у площині чого Інтернет-технології займають передові позиції і разом з цим доповнюють інструментальний арсенал політичних технологій. Світова мережа забезпечує нові засоби взаємодії та обміну інформацією, що розширює разом з цим спектр комунікації між політичними силами і громадянами. Водночас порушуються питання правових норм та етичних аспектів із використанням інструментарію Інтернет-технологій у зазначених процесах, що виражається у деструктивних формах можливостей даного феномену, а саме: маніпулювання, дезінформація, інформаційні війни, порушення приватності та інші руйнівні операції.

У підсумку Інтернет-технології стають одним із невід'ємних засобів політичної комунікації від локального до світового масштабу, що відбивається на зміні політичного стилю спілкування та сприяє створенню нових засобів взаємодії між владним та громадським секторами.

Інтернет забезпечує нові засоби взаємодії та обміну інформацією, що актуалізує даний феномен як новітній політичний засіб, активно впроваджуваний щонайменше у всі сфери життя суспільства та, зокрема, політичне життя країн. Аналіз інформаційних технологій щодо впливу на політичні процеси проводили Е. Коррадо, Х. Рейнгольд, Ч. Фаерстон, Г. Вайнштейн, А.Чугунов. Питання якісних перетворень політичної комунікації із розвитком ІТ висвітлені у працях зарубіжних дослідників Б. Бірельсона, Д.Батлера, А. Етціоні, Л. Гроссмана, Х. Года, К. Дойча, У.Липпмана, Н. Негропonte, Л. Пая, а також українського

вченого Н. Костенка. Проведення виборчих процесів під егідою новітніх комунікативних технологій досліджується у наукових доробках зарубіжних та українських вчених П. Бурд'є, Г Лассуелла, П. Лазарсфельда, С. Хантінгтона, М. Кастельса, М. Клепацького, Л. Кочубея, В. Недбая та інших.

Методи дослідження

Метою статті є розкрити Інтернет-технології як політичний засіб впливу на формування громадської думки на основі практичного досвіду ФРН. Методологічну базу даної наукової статті склали кілька центральних методів, а саме: системний, компаративний, міждисциплінарний, систематично-термінологічний, біхевіористський, нормативно-ціннісний методи та кейс-метод. Вони визначаються гетерогенністю природи Інтернет-технологій та складністю комунікативних умов сучасного суспільства в епоху інформатизації.

Системний підхід застосовувався для проведення комплексного аналізу феномена Інтернет-технологій з цілісним та узгодженим функціонуванням складаючих його аспектів; виявленні об'єктивно обумовлених якісних змін суспільства під впливом сучасних Інтернет-технологій і місця останніх у структурі взаємодії нової суспільної формації.

Міждисциплінарний метод був використаний для залучення не лише політичних студій, а й психологічних та соціологічних, що сприяло розширенню можливостей більш цілісного дослідження аналізованого явища та досягненню поставлених дослідницьких завдань.

Біхевіористський метод зорієнтував у простеженні поведінки окремих індивідів та соціальних груп, обумовленої впливом Інтернет-технологій у формуванні владно-громадської комунікації.

Із зверненням до кейс-методу було розглянуто конкретні випадки застосування Інтернет-технологій у взаємодії певних представників політичних сил та громадян з орієнтацією на практичний досвід ФРН, виявлено специфіку їхнього контексту та окремі аспекти впливу Інтернету на процеси суспільно-політичного життя в умовах технологічно-цифрованої епохи.

Результати дослідження

Питання розвитку демократії та громадянського суспільства на сучасному етапі посідає передове місце у змісті порядку денного міжнародного співтовариства. Такі обставини зумовлюють формування взаємозалежного впливу між політичними процесами та громадською думкою у політичній сфері. У демократичних державах включення громадської думки в управлінський процес закріплюється на законодавчому рівні, що припускає створення відповідних каналів та механізмів тиску суспільної думки на органи державної влади. Найпоширенішими серед

таких визначаються інститути прямої демократії (вибори та референдуми), інститути громадянського суспільства (політичні партії, рухи, організації, об'єднання тощо), засоби масової інформації, Інтернет, інститути опитувань громадської думки [1, с. 11].

Пріоритетним для політичних сил є залучення на свій бік громадської думки з метою досягнення своїх цілей, особливо у випадку розбіжностей інтересів між ними, в процесі чого застосовуються різноманітні засоби впливу на масову свідомість. Технології формування громадської думки представляють собою сукупність послідовних прийомів, способів і методів, спрямованих на вироблення у певної групи людей або суспільстві у цілому необхідних суб'єктам впливу поглядів, переконань і ставлення до тих чи інших фактів, подій, явищ, процесів дійсності [2, с. 19].

Глобальна трансформація літери на цифру знаходить своє практичне вираження у двох основних площинах наступним чином:

- у міжнародних відносинах — в інструментальному, технічному плані, а також появі нових методів та форм дипломатії у світовій політиці;
- у внутрішній політиці держав — як один з інструментів формування громадської думки.

Події повномасштабного російського вторгнення на територію України у 2022 році також внесли вагомі зміни у процесах міжнародних відносин. Відтак, інформаційна безпека та збереження національної ідентичності складають пріоритетні напрямки програми розвитку більшості країн світу. Зазначена тенденція є очевидною із врахуванням того важливого аспекту, що з особливостями сучасних умов національна безпека держав тісно пов'язана із посталими проблемами створення, впровадження та використання цифрових технологій.

До того ж домінуючий стан інформації в інформаційному суспільстві по відношенню до традиційних видів ресурсів обумовлений специфічними властивостями інформації як ресурсу та сформованими умовами розвитку суспільства. Ці умови визначаються тим, що людство практично вичерпало екстенсивні шляхи свого розвитку. Застосування традиційних технологій, способів виробництва, а також спосіб життя сучасної людини призводять до досить швидкого виснаження природних ресурсів. Основним засобом оперування інформацією є інформаційні технології, що головним чином реалізуються за допомогою мережі Інтернет. Інтернет як глобальна інформаційна система є комп'ютерною мережею, вузли якої розподілені по всьому світу і при цьому пов'язані логічно завдяки використанню особливого адресного простору. Досвідом багатьох країн засвідчено про ефективність використання Інтернет-технологій як на міжнародній арені, так і всередині держав в якості політичного засобу впливу у процесах вироблення громадської думки [3].

Інтернет дає сучасній людині найширші можливості для отримання, зберігання, обробки та передачі інформації [4]. Його практичне застосування робить доступним дистанційне навчання, отримання медичних, соціальних та державних послуг, виконання різних видів робіт, використання величезного потенціалу мистецтва, літератури, публіцистики, кінематографії тощо.

Про велику вагу Інтернету як суспільного засобу комунікації яскраво засвідчують статистичні дані з даної проблематики, у чому не складно переконатися, особисто звернувшись до останніх. На основі даних щорічного звіту Global Digital 2021 встановлено, що на початок 2021 року у користуванні Інтернетом нараховується 4,66 млрд. людей у всьому світі. За звітом Global Statshot від DataReportal, на початок 2022 року це число перевищило 5 млрд, на підставі чого можна зробити висновок, що кількість користувачів Інтернетом на планеті зросла майже на 7%. Приблизно 67% населення планети, що оцінюється у 5,32 млрд. людей за кількістю, мають мобільні телефони. В онлайн-просторі перебуває близько 63% всього населення [5].

У якості найбільш розповсюдженої сучасної інформаційно-комунікаційної технології Інтернет безпосередньо для користувачів приносить не лише користь, а й виступає у якості певної загрози. Ринкові принципи функціонування мережі Інтернет породжують ситуацію, коли глобальний інформаційний простір може трансформуватися у шкідливе середовище. Сьогодні Інтернет перетворюється на головну платформу для поширення не тільки інформації, а й різноманітних політичних маніпуляцій, а також шкідливого контенту, наприклад, хибної, забороненої та екстремістської інформації, порнографії, фашистських чи екстремістських ідей, фітінгових програм, комп'ютерних вірусів [6]. При цьому можна спостерігати залучення все більш досконалих інструментів як інформаційного, так і психологічного впливу на аудиторію. Поєднання технологічних та психологічних прийомів дає широкі можливості для різноманітних маніпуляцій з використанням Інтернету, так й інформаційних технологій загалом, які застосовуються щодо окремих соціальних груп.

Ефект анонімності як одна з характерних ознак мережі надає можливість використання форумів та інших цифрових платформ як ідеального маніпулятивного середовища щодо свідомості людей різних вікових категорій. Найчастішими прикладами можуть послугувати процеси формування позитивного іміджу політиків, вироблення прихильних поглядів та оцінок у суспільства щодо діяльності тих чи інших політичних сил, висування та просування певних кандидатур на виборах.

Продуктивне використання мережі Інтернет стало можливим завдяки стрімкому поширенню у світі соціальних мереж та щоденному збільшенню кількості їх користувачів. Соціальні мережі як інструмент маніпуляції на

міжнародній арені та загалом у політичній боротьбі мають колосальний вплив на політичні процеси у світі, наприклад, на вибори до різних органів державної влади [7].

Використання соціальних мереж також зростає у геометричній прогресії. У січні 2021 року у світі налічувалося 4,2 млрд. активних користувачів, що на 106% більше, ніж у січні 2011 року [8]. Змінений функціонал дозволяє державним і недержавним установам використовувати соціальні мережі як ефективний інструмент у політиці.

У сучасному світі формується певна тенденція, що для розповсюдження фейкової або пропагандистської інформації з метою впливу на громадську думку найчастіше використовуються саме соціальними мережами. На відміну від офіційних сайтів та інших Інтернет-ресурсів, соціальні мережі не несуть жодної відповідальності перед аудиторією та мають змогу посилювати схильність людей безкомпромісно оцінювати різні політичні події.

Можливість використання різноманітних електронних пристроїв для оперативної зйомки збільшує в Інтернеті кількість провокативних відеоматеріалів, що посилюють соціальну та політичну поляризацію. Вони блокують альтернативну інформацію і пропонують одні й самі повторювані ідеї та переконання, які підтверджують чи радикалізують погляди на те, що відбувається. І початково байдужі до проблеми люди стають зарядженими емоціями та негативною енергією та готові до демонстрацій та протестів. Конфлікти в онлайн-просторі легко переносяться в реальний світ і врегулювати складні протиріччя мирним шляхом стає дедалі важче.

З поширенням інформаційних технологій у геополітичному просторі з'явилися такі поняття, як кібервійни, кібератаки, кібервійська. Кібервійна є одним із видів інформаційної війни, завдання якої — досягти певних цілей в економічній, політичній, військовій та інших сферах через вплив на суспільство та владу ретельно підготовленою інформацією [9, с. 97]. Кібернетична війна найчастіше ведеться у декілька етапів: інформаційне шпигунство та кібератаки. Перший етап передбачає збір даних у вигляді зламування комп'ютерних систем інших країн. Кібератаки є своєрідними військовими діями із різними зонами впливу. Для взаємодії із внутрішньою та зовнішньою аудиторією держави розгортають спеціальні групи співробітників ІТ — кібервійська, які проводять аналіз суспільних настроїв, отримують необхідну інформацію від користувачів, вкидають і поширюють пропагандистські та маніпулятивні матеріали, створюють контент просування необхідних політичних ідей.

Такі країни, як Китай, Єгипет, Іран, Ізраїль, М'янма, Саудівська Аравія, Сирія, Об'єднані Арабські Емірати, Венесуела, В'єтнам та Сполучені Штати характеризуються високим потенціалом кібервійськ, а, отже, і здатністю формувати та впливати на інформаційний простір у світовому масштабі [10].

Держави активно використовують соціальні мережі для внутрішньополітичних цілей — проведення проурядових кампаній, дискредитації опозиції, придушення політичного інакомислення, впливу на вибори. Активне залучення до віртуального середовища глобального багатомільйонного аудиторії робить Інтернет-технології технології ефективним інструментом внутрішньої та зовнішньої політики.

Німеччина є однією з найбільших впливових та провідних країн Європи. Країна не лише є розвинутою з різних позицій, у тому числі і у використанні ІТ, її голос є одним із вирішальних під час прийняття рішень країнами Європейського Союзу. У Німеччині використання соціальних мереж також знаходиться на високому рівні, можна виділити основні тенденції впливу на громадську думку за допомогою ІТ [11]. З одного боку, у демократичній системі нові та новітні медіа, що існують завдяки інформаційним технологіям, у більшості параметрів відповідають традиційним ЗМІ. На такі медіа в Німеччині покладено наступні функції:

інформування громадян про події та процеси для того, щоб допомогти їм орієнтуватися у швидко мінливому світі і будувати свої відносини з оточуючими людьми та інститутами влади;

- формування у громадян здатності до самостійної оцінки подій та явищ, критичного сприйняття дійсності, а також виховування почуття відповідальності та готовність брати участь у політичному процесі;

- виконання ролі постійного зворотного зв'язку між владою та громадськістю із забезпеченням критикування та викривання певних дій, що йдуть урозріз із законами та нормами суспільної моралі;

- здійснення зв'язку суспільства до влади із використання ІТ.

Не лише через ЗМІ, а й за допомогою соцмереж, представники влади в Німеччині отримують інформацію про потреби суспільства, про його ставлення до політики, яку вони проводять, а також використовують Інтернет як інструмент пропаганди та мобілізації громадської підтримки у власних інтересах. У той же час, соцмережі є засобом вираження думки громадськості та інструментом тиску на владу, спонукаючи останню вживати у певній мірі адекватні заходи.

Не слід забувати, що в своєму минулому Німеччина мала досвід того, як за допомогою маніпулювання громадською думкою можна перетворити країну на оплот нацизму в світі, а її громадян повернути із зброєю в руках проти десятків країн. Тому сьогодення німецька влада дуже ретельно відноситься до розповсюдження різного роду пропаганди в країні. В Німеччині здійснюються моніторинги думки громадян щодо різних соціальних, політичних, економічних питань, а також компетентності влади. Незважаючи на те, що канцлер Німеччини Олаф Шольц також був учасником декількох скандалів, розповсюдження подібної інформації в Інтернеті не позбавило його посади.

Олаф Шольц також активно використовує соціальні мережі у професійній діяльності. Він став першим главою німецького уряду, який відкрив офіційний мікроблог Twitter, у якому пообіцяв пояснювати свою політику населенню країни [12]. Вже в першу добу Шольц отримав більше 50000 підписників. Попередниця Шольца Ангела Меркель часто передавала ті чи інші послання через Twitter-акаунт офіційного представника уряду ФРН Штеффена Зайберта, проте сама так і не завела собі офіційний мікроблог за всі роки правління країною. Сьогодні німецька влада шукає альтернативний канал інформування громадськості після нещодавнього поглинання Twitter Маском та невизначеності щодо майбутнього соціальної мережі.

У Німеччині спостерігається тісний зв'язок між владою та суспільною думкою, у деяких випадках цей вплив стає двостороннім. Громадська думка відіграла значну роль тоді, коли Шольц не міг вирішити остаточно долю зброї та допомоги нею Україні у повномасштабній війні, але Німеччина передасть Україні танки Leopard 2 та дозволить це робити іншим країнам. Канцлер Німеччини Олаф Шольц після кількох тижнів переговорів нарешті погодився передати Україні танки, прийняти це рішення Німеччину переконували не лише американські та європейські політики, а й соцмережі. 20 січня 2023 року на зустрічі в Рамштайні німецька влада заявила, що поки не готова надати українським військовим свої бойові танки. Обурені рішенням Шольца жителі Німеччини вийшли мітинги з гаслами «Звільніть леопардів». 21 січня флешмоб підхопили соцмережі і під гештегом #FreeTheLeopards та #леопардовадипломатія# з'явилися сотні публікацій із закликом надати ЗСУ важку техніку. Зокрема люди публікували фото в одязі з леопардовим принтом.

У той же час, можна спостерігати таке явище, як вплив Росії на формування масової думки мешканців Німеччини шляхом застосування мережі Інтернет. Російська влада намагалася використати енергетичну кризу та стурбованість жителів ФРН зростанням цін для розпалювання соціальних заворушень, що могло вплинути на настрої Бундестагу. Ці факти неодноразово підтверджувалися незалежними експертами. Масштабні санкції, ухвалені Євросоюзом щодо Росії після її військового вторгнення в Україну, підтримує більшість жителів ФРН. Але спецслужби країни визначали спроби РФ розповсюдити за допомогою Інтернету в німецькому суспільстві страху з приводу нестачі газу щодо майбутньої зими або продовольства, щоб спричинити опір санкційним заходам. Агенти проросійського впливу в Німеччині організують кампанії в соціальних мережах, таких як Telegram, з метою внести пропагандистські настрої у суспільний дискурс і розколоти німецьке суспільство.

Спроби РФ вплинути на думку в Німеччині відбуваються протягом багатьох десятиліть, тому їх не можна називати принципово новим

явищем. З часів холодної війни ФРН вважалася одним із головних об'єктів радянських, а пізніше російських інформаційних операцій. Основним майданчиком для цього за останній період часу стали соціальні мережі. Тільки з 2015 по 2021 роки дослідники виявили понад 700 російських кампаній з дезінформації, метою яких було посилення існуючих чи створення нових розбіжностей у німецькому суспільстві. Вони торкалися десятків різних тем — від міграції до прав людини. Але після 24 лютого 2022 року — дня, коли російські танки перетнули кордон України, — ситуація змінилася, тепер кампанії з дезінформації обертаються виключно навколо війни в Україні [13].

Німецька влада, прийнявши остаточне рішення щодо надання підтримки Україні у повномасштабній війні та запровадження проти російських санкцій, інтенсивно транслює свою думку за допомогою Інтернет-технологій, найчастіше у соцмережах. Таке формування громадської думки здійснюється не лише з питань внутрішньої політики країни, а й міжнародних питань або таких, що стосуються життєдіяльності всієї Німеччини, наприклад, закупки енергоносіїв для зимового періоду 2022-2023 років.

За часів канцлера Олафа Шольца особливу увагу влада Німеччини почала приділяти іміджу країни на міжнародній арені, в очах провідних демократичних країн, а також формуванню громадської думки щодо політичних прав та свобод. Після обрання Джо Байдена президентом США сприйняття відносин громадянами Німеччини з цією країною стало набагато позитивнішим. У 2022 році 82% учасників опитування The Berlin Pulse — щорічного зовнішньополітичного видання — оцінили їх як «дуже хороші» чи «хороші», що є максимально високим з початку проведення таких опитувань.

Що стосується найважливіших сфер партнерських відносин, то більша частина респондентів (81%) назвала у цьому зв'язку «захист та оборону Європи», 47% — «забезпечення енергопостачання». З усього вищевикладеного можна зробити висновок, що демократичні країни, як було засвідчено на прикладі Німеччини, у різних ступенях використовують ІТ для формування громадської думки, але не вдаються до жорстких та відвертих маніпулювань нею. У країнах такого політичного курсу присутній зворотній зв'язок, тобто не лише влада впливає на суспільство, а й громадськість має важелі впливу на владу, особливо із сучасним рівнем використання соціальних мереж.

Висновки

Інтернет-технології — явище, що є продуктом науково-технічного прогресу, — завдяки власному функціонально-змістовому наповненню закріпило за собою статус політичного засобу. Вони відіграють значну роль у сфері політики, політичного життя та державного управління різних

країн завдяки тому, що значно підвищують швидкість та доступність розповсюдження інформації, у той же час відзначаючись мінімізацією витрат часового та грошового ресурсів. Очевидно, що Інтернет-технології поповнюють інструментальний арсенал політичних технологій, ставши ефективним засобом останніх у спрямуванні досягнення цілей у сфері політики. Впровадження Інтернет-технологій суттєво змінює час та простір різних видів політичної діяльності, підвищує ефективність управління, виводить на більш високий рівень інформаційне забезпечення процесів ухвалення політико-адміністративних рішень в органах державної влади. У той же час, Інтернет-технології широко застосовуються в організації взаємодії між політичною владою та громадянами, зокрема, у формуванні представниками політичних сил відповідних ідей, переконань та оцінок з боку громадянського суспільства, що є основоположним індикатором легітимації рішень і діяльності політичної влади та державного курсу загалом.

Характерним є те, що у демократично розвинутих країнах цифрові засоби комунікації виконують роль не лише визнаного засобу формування громадської думки, але й ефективним каналом здійснення зв'язку суспільства до влади. Забезпечуючи участь політичних сил у формуванні суспільних поглядів та зворотній зв'язок з боку громадян, Інтернет-технології набувають зміст посередника між суб'єктами публічної влади та громадянським суспільством, що проілюстровано на прикладі ФРН як однієї з найбільших впливових та провідних країн Європи, розвиненої з різних позицій, у тому числі і у використанні Інтернет-технологій. У зв'язку із цим спостерігається зв'язок між політичними подіями в державі та громадською думкою, що зумовлює підвищення значимості двостороннього зв'язку влади і громадян у політичній сфері та його впливу на політичні процеси.

Водночас Інтернет слугує ефективним майданчиком для поширення маніпулятивних прийомів, дезінформації та фейкових новин, що може спотворити діалог між представниками влади і громадянського суспільства. Інструментальний потенціал новітніх мережевих засобів так само знаходить своє вираження у деструктивних формах, як, наприклад, кібератаки, маніпулювання, порушення приватності, безпеки даних та свободи вираження. Зазначені аспекти порушують проблеми етичності та права, із чим підвищують рівень важливості розробки, впровадження та дотримання відповідних заходів запобігання можливих небезпек і викликів, пов'язаними із оперуванням цифрових ресурсів.

Список посилань

1. Іванова О. Управління громадською думкою в умовах інформаційного суспільства: стратегічний підхід. Діалог: медіастудії. 2018. №24. С. 6- 40.
2. Дубов Д., Ожеван О., Гнатюк С. Інформаційне суспільство в Україні: глобальні виклики та національні можливості. Київ:НІСД, 2020. 64 с.
3. World's leading information technology research and advisory company. URL: <https://www.gartner.com>.
4. Ashish, N. Worldwide Big Data Technology and Services 2018-2021. URL: <https://www.idc.com>.
5. УНІАН. URL: <https://www.unian.ua>.
6. Риндюк Д. Інформаційні технології: конспект лекцій. URL: <https://ela.kpi.ua>.
7. Key facts about Truth Social. URL: <https://www.pewresearch.org>.
8. Information Technology for the 21st Century. URL: <https://www.researchgate.net>.
9. Довгань О., Ткачук Т. Система інформаційної безпеки України: онтологічні виміри. Інформація і право. 2018. № 1 (24). С. 89-103.
10. Information technology and politics. URL: <https://www.tandfonline.com>.
11. Social media firms must take responsibility -Germany's Scholz at re:publica. URL: <https://www.euronews.com>.
12. The Scholz Way. URL: <https://ip-quarterly.com>.
13. Феномен пропаганди та антипропаганди у сучасному світі: історико-політологічний дискурс: монографія / за наук. ред. Г.М. Васильчука, О.М. Маклюк, М.М. Бессонової. Запоріжжя: Інтер-М, 2018. 386 с.

References

1. Ivanova, O. (2018). Management of public opinion in the information society: a strategic approach. Dialogue: media studios, 24, 6- 40. [in Ukrainian].
2. Dubov, D., Ozhevan, O., & Hnatiuk, S. (2020). Information society in Ukraine: global challenges and national opportunities. Kyiv: National Institute of Strategic Studies. [in Ukrainian].
3. World's leading information technology research and advisory company. URL: <https://www.gartner.com>.
4. Ashish, N. Worldwide Big Data Technology and Services 2018-2021. URL: <https://www.idc.com>.
5. UNIAN. URL: <https://www.unian.ua>.
6. Ryndyuk D. Information technologies: lecture notes. URL: <https://ela.kpi.ua>.

7. Key facts about Truth Social. URL: <https://www.pewresearch.org>.
8. Information Technology for the 21st Century. URL: <https://www.researchgate.net>.
9. Dovgan, O., & Tkachuk, T. (2018). Information security system of Ukraine: ontological dimensions. *Information and law*, 1 (24), 89-103. [in Ukrainian].
10. Information technology and politics. URL: <https://www.tandfonline.com>.
11. Social media firms must take responsibility -Germany's Scholz at re:publica. URL: <https://www.euronews.com>.
12. The Scholz Way. URL: <https://ip-quarterly.com>.
13. Vasylichuk, H., Maklyuk, O., & Bessonova, M. (Eds.). (2018). *The phenomenon of propaganda and anti-propaganda in the modern world: historical and political discourse*. Zaporizhzhia: Inter-M.

Khrystyna Matsiopa

Taras Shevchenko National University of Kyiv (Kyiv, Ukraine)

<https://orcid.org/0009-0000-9924-8441>

e-mail: knikalaeva@gmail.com

INTERNET TECHNOLOGIES AS A POLITICAL MEANS OF INFLUENCING ON THE FORMATION OF PUBLIC OPINION (ON THE EXAMPLE OF FRG)

Abstract

Information is an integral part of the modern society, the pace of which is accelerating and leading to an increase in the information needs of mankind. In turn, the latest information technologies contribute to the formation of a new, democratic style of social relations based on a dialogue between political forces and civil society, in which Internet technologies occupy a leading position and at the same time complement the instrumental arsenal of political technologies, in particular, on such an advanced issue as the formation of public opinion. It is noted that the community is increasingly paying attention to the development of democracy and civil society at the present stage, which contributes to the growth of public opinion in the modus of interrelation «government-citizens».

The place and role of the phenomenon under study in the information and communication infrastructure of a new social formation formed by the accelerating pace of development of informatization and communication are analyzed. The author characterizes a wide range of progressive capabilities of network technologies as an effective means of political technologies in ensuring the achievement of policy goals. At the same time, it is emphasized the negative aspects of the use of digital tools associated with the realization of destructive motives in the form of manipulation, information network wars and other destructive operations, in accordance with the ways and forms of their operation within the practice of certain countries, social groups and individual representatives.

The specifics of the use of Internet technologies in the processes of forming public opinion are considered on the basis of Germany's practical experience in this area. The author shows that in countries with developed democracies there is an interrelation between political events in the country and public opinion,

which, in turn, leads to an increase in the importance of bilateral communication between the government and citizens in the political sphere and its impact on political processes.

Keywords: authority, society, public opinion, communication, interaction, democracy, Internet, Internet technologies, cyberwarfare, social networks, fake news, disinformation, manipulation.

Стаття надійшла до редакції 27.10.23

© Мацьона Х. М., 2023